

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/3/2024
Identifikačné číslo spisu:	2121206581
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2121206581.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky S. R., nar. XX. O. XXXX, T., H. XX, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony N. Š., nar. XX. S. XXXX, H., S. XXX/X, zastúpeného procesným opatrovníkom Mesto Hlohovec, Hlohovec, M. R. Štefánika 1, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 17Ps/6/2021, o dovolaní osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 22. novembra 2022 sp. zn. 11CoP/92/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. júna 2022 č. k. 17Ps/6/2021-63 výrokom I. obmedzil N. Š., nar. XX. S. XXXX, v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý:

- samostatne konať a vystupovať pred štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, úradmi a inštitúciami vrátane preberania poštových zásielok,
- disponovať s akoukoľvek finančnou čiastkou,
- vykonávať majetkovo-právne a dedičské úkony,
- uzatvárať zmluvy, byť ručiteľom pôžičiek iným osobám a preberať na seba akékoľvek záväzky na základe zmlúv, nakladať so svojim hnutelným a nehnuteľným majetkom v prospech iných osôb, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet a listinu o vydedení,
- rozhodovať o svojom zdravotnom stave, o liečbe a poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- rozhodovať o mieste svojho trvalého a prechodného pobytu,
- byť držiteľom oprávnení riadiť motorové vozidlo, držiteľom zbrane.

Výrokom II. ustanovil N. Š. za opatrovníka S. R., nar. XX. O. XXXX, T., H. XX, ktorá je oprávnená a povinná zastupovať opatrovanca pri právnych úkonoch, v ktorých bola jeho spôsobilosť obmedzená. Súd prvej inštancie žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

Výrokom IV. rozhodol, že trovy dôkazu platí štát.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie osoby, o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa konalo, rozsudkom z 22. novembra 2022 sp. zn. 11CoP/92/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal N. Š., osoba, o spôsobilosti ktorej sa konalo, 18. januára 2023 na poštovú prepravu vlastnoručne spísané podanie označené ako „Odvolanie voči rozsudku v mene Slovenskej republiky“ adresované súdu prvej inštancie.

4. Uznesením z 13. februára 2023 č. k. 17Ps/6/2021-102 súd prvej inštancie vyzval osobu, o ktorej spôsobilosti sa konalo, aby v lehote 15 dní od doručenia uznesenia oznámila súdu prvej inštancie, či jeho podanie má považovať za dovolanie voči rozsudku odvolacieho súdu. Zároveň súd N. Š. vyzval, aby v prípade, ak ide o dovolanie, svoje podanie opravil a doplnil a súčasne ho poučil, že ak výzve v súdom stanovenej lehote nevyhoví, dovolací súd jeho dovolanie odmietne. Výzva bola doručená aj procesnému opatrovníkovi.

5. Mesto Hlohovec ako procesný opatrovník osoby, o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa konalo, uviedlo, že nie je schopné doplniť podanie N. Š. v zmysle výzvy na odstránenie nedostatkov podaného dovolania. Z obsahu dovolania procesnému opatrovníkovi vyplynulo, že N. Š. nesúhlasí s obmedzením spôsobilosti na právne úkony. Podľa procesného opatrovníka je však obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v najlepšom záujme opatrovanca.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) posúdiac podanie podľa obsahu ako dovolanie [§ 124 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)] konštatuje, že dovolanie bolo podané v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, ktoré je mimosporovým konaním, s účinnosťou od 01. júla 2016 upraveným samostatne v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilnom mimosporovom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného v konaniach v niektorých statusových veciach fyzických osôb, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

9. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. V zmysle § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona, zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

10. Ak bolo podané dovolanie, ktoré nespísal advokát, súd skúma, či sa na dovolateľa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP. Dovolateľa, na ktorého sa nevzťahuje § 429 ods. 2 CSP a súčasne, ktorý nebol v

odvolacom konaní poučený o povinnosti v zmysle § 429 ods. 1 CSP, vyzve súd prvej inštancie na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania (§ 436 ods. 1 CSP).

11. Podľa § 447 písm. d), e) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nemá náležitosti podľa § 428; ak neboli splnené podmienky podľa § 429.

12. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 01. júla 2016, stanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania a vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo spísané advokátom.

13. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom (R 39/2019, IV. ÚS. 489/2018).

14. Pokiaľ ale nejde o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP a dovolateľ bol v odvolacom konaní riadne poučený o tom, že dovolanie musí spísať advokát, predstavuje skutočnosť, že v dovolacej lehote bolo podané iba dovolanie nespísané advokátom, taký nedostatok obligátneho znaku dovolania, ktorý už nemožno dodatočne reparovať.

15. Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (k tomu pozri R 39/2020, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019, sp. zn. 4Cdo/190/2019 schválené občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 16. septembra 2020 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

16. V danom prípade z obsahu súdneho spisu vyplýva, že N. Š. ako osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa konalo, sám podal opravný prostriedok (nepsaný advokátom), ktorý by podľa svojho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) mohol byť dovolaním, neobsahoval zákonné náležitosti dovolania v zmysle § 428 CSP. Zároveň nepreukázal, že má právnické vzdelanie druhého stupňa a že sa na neho vzťahuje § 429 ods. 2 CSP. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí poučil N. Š.O. v súlade s § 393 ods. 1 CSP o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania, o povinnom zastúpení advokátom v odvolacom konaní, ako aj o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); zároveň bol uznesením súdu prvej inštancie z 13. februára 2023 č. k. 17Ps/6/2021-102 opakovane poučený o náležitostiach dovolania podľa § 428 CSP a povinnosti spísania dovolania advokátom a o povinnom zastúpení advokátom v odvolacom konaní podľa § 429 CSP rovnako ako aj o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

17. Výzva súdu prvej inštancie bola preukázateľne doručená tak N. Š.O., ako aj jeho procesnému opatrovníkovi, no vady dovolania v zmysle § 428 a § 429 CSP odstránené neboli.

18. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že opravný prostriedok podaný osobou, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa konalo, okrem označenia napadnutého rozhodnutia nemal náležitosti dovolania v zmysle § 428 CSP a zároveň do uplynutia lehoty na podanie dovolania (a ani dodatočne, po ustanovení procesného opatrovníka) nebol ani spísaný advokátom. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolanie nemalo potrebné náležitosti v zmysle § 428 CSP a nebola splnená ani osobitná podmienka prípustnosti dovolania, stanovená v § 429 ods. 1 CSP o povinnosti spísania dovolania advokátom. Zároveň do vydania tohto rozhodnutia odvolacím súdom zostala nesplnená i podmienka o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v priebehu celého konania o dovolaní.

19. Z dôvodu, že podanie osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa konalo, ktoré by podľa svojho

obsahu mohlo byť dovolaním, nemalo náležitosti v zmysle § 428 CSP a zároveň neboli splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania podľa § 429 CSP, dovolací súd ho odmietol podľa § 447 písm. d) a e) CSP bez toho, aby posudzoval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

20. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.